

BEZINNING EN VREUGDE ZAAK VAN HOOFD EN HART, NIET VAN CON- SUMPTIE EN BENEVELING

De maand december nadert met rasse schreden, de laatste en donkerste maand van het jaar. Oudtijds een maand waarin op het land weinig te doen was. Het werk was grotendeels binnenshuis, en er bleef tijd over om het binnenshuis gezellig te maken. Daarnaast keek men terug op het voorbije jaar en maakte plannen voor het nieuwe. Men nam dus de tijd voor bezinning.

In onze moderne samenleving zijn zowel de huiselijke feesten als de bezinning doelwit geworden van commerciële uitbuiting. Een grote hoeveelheid aan extra reclame wordt in november en december over ons uitgestort. Die reclame suggereert dat de feestvreugde en/of de bezinning vergroot en verdiept zal worden door het geadverteerde product. Materiële zaken dus ter versterking van vreugde en bezinning.

Wie echter dieper nadenkt over het begrip vreugde, zal tot de conclusie komen dat vreugde in de mens opgeroepen wordt door gebeurtenissen buiten hemzelf. Door dingen die tot hem komen via zijn zintuigen, dingen die hij ziet, hoort, ruikt, leest of beleeft. Vreugde is een gevoel, en dus per definitie immaterieel. Feestvreugde kan daarom heel goed opgeroepen worden door immateriële zaken, zelfs door gratis zaken. Maar voor gratis zaken wordt geen reclame gemaakt. Integendeel, de reclame probeert de gedachte aan gratis feestvreugde uit ons bewustzijn te verdringen.

Bezinning is een proces dat zich geheel binnen de mens afspeelt, is een zaak van verstand en gevoel. Bezinning is een geestelijk proces en dus geheel immaterieel. Hier is dus de suggestie van de reclame nog verder verwijderd van de werkelijkheid dan bij feestvreugde.

De alcoholreclame probeert ons te laten geloven dat zonder alcohol onze vreugde maar half is. Drank wordt getoond als vaste begeleider bij vreugdevolle momenten in het leven, als vaste begeleider van succesvolle mensen, als vergroter van de feestvreugde. Het besef dat het samengaan van alcohol en aangename situaties toeval is, ja dat alcohol zelfs aangename situaties in onaangename kan veranderen, wordt zodoende naar de achtergrond gedrongen. Oorzaak en gevolg worden omgewisseld.

Wanneer men vervolgens een gebrek aan vreugde of succes ervaart, is de verleiding groot om te proberen daar kunstmatig in te voorzien met behulp van alcohol. Die mensen uit de reclame straalden toch vreugde uit, die waren toch succesvol ?

Vreugde, en vooral succes worden echter in de regel alleen bereikt door er moeite voor te doen. De alcoholreclame probeert ons het oude sprookje te laten geloven van de gelukkig makende toverdrank. Geluk waar je niets voor hoeft te doen om het te verwerven.

Alcohol is inderdaad een toverdrank. Maar precies in de omgekeerde zin. Hij werkt bedwelmend zodat de drinker het zicht op zijn situatie verliest. Alcohol kan redenen tot vreugde teniet doen. Hij is in staat om vrienden in vijanden te veranderen, succes in debâcle, vreugde in verdriet, geluk in droefenis. Alcohol zou dus het eerste zijn waarover wij ons moeten bezinnen.

AL NA EEN DRANKJE GAAN
DE HERSENEN MEETBAAR
ANDERS FUNCTIONEREN

Online kopen vraagt helder hoofd

Bijna 10 procent van de Nederlanders bestelt wel eens iets via Internet terwijl hij of zij onder de invloed van drank of drugs verkeert. Ruim de helft van die bestellingen leidt tot spijt.

Iets kopen zonder het gezien te hebben, is een riskante zaak. Je moet dan afgaan op een plaatje of een omschrijving. Is er ook een plaatje van de achterkant bij? De omschrijving moet je goed lezen. Zegt die ook iets over gewicht, regenbestendigheid, constructiemateriaal, enz? Anders kun je voor onaangename verrassingen komen te staan.

Goed lezen wordt bemoeilijkt door alcohol in je bloed. Het is dus zonder meer duidelijk dat je kopen via Internet het beste in nuchtere toestand kunt doen. Toch bestelt bijna 10 procent van de mannen en 2,5 procent van de vrouwen wel eens iets online terwijl men onder de invloed van alcohol verkeert. Niet verwonderlijk dus dat ruim de helft van die aankopen tot spijt leidt.

Het zijn vooral jongeren die onder invloed online bestellen. En tweederde van hen bestelt regelmatig meer dan zij nodig hebben. Naarmate de leeftijd vordert bestelt men minder vaak onder invloed, slechts 1 procent van de 65-plussers doet het. En zoals gezegd, mannen doen het viermaal zo vaak als vrouwen.

BIER OF WIJN : ALCOHOLOORLOG TUSSEN BELGIË EN FRANKRIJK

Frankrijk verhoogde per 1 januari 2013 de accijnzen op bier en sterke drank. De zeer lage accijns op wijn werd niet verhoogd. Daardoor werd bier relatief nog duurder ten opzichte van wijn. De Belgische brouwers zagen bijgevolg de export naar hun belangrijkste exportmarkt Frankrijk kelderen.

De brouwers deden hun beklag bij de Europese Commissie. Frankrijk had ingegrepen in het vrije verkeer van goederen en diensten, één van de fundamenten van de gemeenschappelijke markt. Bovendien had volgens hen Frankrijk het eigen product wijn een bevoorrechte positie gegeven tegenover het importproduct bier. Verstoring van de concurrentieverhoudingen dus. De brouwers vonden echter geen gehoor bij de Europese Commissie.

Dit jaar dienden de Belgische brouwers opnieuw een klacht in bij de EC, met meer argumenten en bewijsstukken. De Belgische overheid had plannen om de alcoholaccijnzen te

KLEINZERIGE MENSEN EERDER DRONKEN

Een onderzoeksteam van de Amerikaanse Stanford University School of Medicine heeft ontdekt dat wie een afwijking heeft aan het enzym in ons lichaam dat alcohol afbreekt, ook een lagere pijngrens heeft.

Ons lichaam zet alcohol in eerste instantie met behulp van het enzym alcoholdehydrogenase om in acetaldehyde. Omdat acetaldehyde nog giftiger is dan alcohol, moet die stof zo snel mogelijk worden afgebroken. Daarvoor is het enzym aldehyde-dehydrogenase-2, kortweg ALDH2 nodig. Daarbij ontstaat uiteindelijk azijnzuur.

Een afwijking in laatstgenoemd enzym veroorzaakt een tragere afbraak van het acetaldehyde. Mensen met die afwijking krijgen na alcoholgebruik last van beginnende vergiftiging door acetaldehyde, en blijven langer dronken. Bij een toename van de hoeveelheid acetaldehyde gaat het lichaam uit zelfverdediging namelijk de omzetting van alcohol in acetaldehyde afremmen.

Ongeveer 8 procent van de wereldbevolking heeft zo'n gemuteerd enzym. Dat komt vooral voor onder Oost-Aziaten. In sommige landen in die regio heeft wel 30 procent van de bevolking zo'n gemuteerd enzym.

Uit andere onderzoeken was bekend dat Oost-Aziaten vaak een lage pijngrens hebben (lees: gevoeliger zijn voor bepaalde prikkels). Dat zette de Amerikaanse onderzoekster A.Zambelli aan tot een onderzoek naar een eventuele samenhang tussen die twee feiten.

Niet alleen alcohol, maar ook een ontsteking zorgt ervoor dat er giftige aldehyden worden gevormd. Omdat ALDH2 aldehyden kan afbreken rees

de vraag wat de rol van dat enzym is bij de perceptie van pijn. Eenvoudiger gezegd, kan ALDH2 mensen met een gemuteerd enzym van pijn afhelpen?

Zambelli en haar team deden een vergelijkend onderzoek met twee groepen van muizen, de ene met het normale ALDH2-enzym en de andere met het gemuteerde enzym. Zij injecteerden de muizen met aldehyden en vergeleken de reacties op pijnprikkels van beide groepen. De muizen met het afwijkende enzym bleken duidelijk gevoeliger voor pijnprikkels.

Vervolgens gaven zij de muizen de stof Alda-1. Een stof die als een soort "geneesmiddel" werkt bij bepaalde vergiftigingen. Alda-1 zorgt ervoor dat aldehyden sneller worden afgebroken. En inderdaad, na de toediening van Alda-1 bleken de muizen met het gemuteerde enzym minder gevoelig voor pijnprikkels dan ervoor.

Op grond van de gebleken feiten, speculeert men nu over het ontwikkelen van een geheel nieuw soort pijnstillers. Het meest voor de hand ligt een middel dat een kater verzacht. Maar ook de pijn van kneuzingen en sportblessures lijkt een geschikt doelwit. Voorlopig moet er echter nog heel veel aanvullend onderzoek worden gedaan.

Dingeman Korf

COLOFON

De GO : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro NL81 INGB 0000 849058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

Albert Heijn en CBL spannen samen om jeugd te laten drinken

FRANCHISENEMER VAN AH VERLIEST KORT GEDING

AH-franchisenemer Pollemans heeft het kort geding tegen Albert Heijn dat hij had aangespannen verloren. Hij had geëist dat Albert Heijn zou toestaan dat hij het leeftijdscontrolesysteem Ageviewers in zijn zaak zou installeren. De rechter gaf Albert Heijn het recht om uniformiteit binnen zijn winkelketen op te leggen.

De effectiviteit van het controlesysteem Ageviewers ligt boven de 95 procent. Een schril contrast met de effectiviteit van de systemen waar de verschillende supermarktketens nu mee werken, die tot op heden qua effectiviteit beneden de 50 procent zijn blijven steken.

Sinds de invoering van de laatste wijzigingen van de Drank- en Horecawet zijn de sancties voor het overtreden van de leeftijdsgrens zeer fors. Er kan een verbod op de verkoop van drank gedurende een kortere of langere tijd worden opgelegd, er kunnen forse boetes worden opgelegd, en uiteindelijk dreigt zelfs een blijvend verkoopverbod voor drank.

Pollemans wil dergelijke risico's niet lopen en wil daarom een zo goed als waterdicht systeem voor leeftijdscontrole in zijn winkel. Albert Heijn verbiedt hem om het systeem van Ageviewers in te voeren. Pollemans vindt dat het moederconcern het hem daarmee onmogelijk maakt om te voldoen aan de wettelijke verplichting van naleving van de leeftijdsgrens. Hij is afhankelijk van de toestemming van het moederconcern, omdat er een contact gelegd moet worden tussen zijn kassa en de centrale controlekamer van Ageviewers in Breda.

Het systeem van Ageviewers is al in gebruik bij een groot aantal slijters en bij enkele onafhankelijke supermarkten. De Koninklijke Slijters Unie beveelt het systeem zelfs aan bij haar leden. De advocaat van Pollemans heeft sinds het aanhangig worden van het kort geding, van franchisenemers van Jumbo en Spar vernomen dat ook daar het hoofdkantoor verbiedt om gebruik te maken van Ageviewers.

Het heeft er alle schijn van dat de boycot van Ageviewers door het CBL wordt gecoördineerd, of mogelijk zelfs is georganiseerd. In het radioprogramma Argos van 6 september jl. werden daarvoor diverse aanwijzingen genoemd. Overigens had Argos ook op 19 april al uitgebreid aandacht aan de zaak geschonken. Twee onthullende uitzendingen, alleszins de moeite waard om via Uitzending Gemist nog eens terug te luisteren.

De Autoriteit Consument en Markt heeft een onderzoek gestart naar de afspraken tussen de supermarktketens in deze zaak, omdat er sprake lijkt te zijn van concurrentievervalsing door kartelvorming.

Op 11 september, vijf dagen na de tweede uitzending van Argos, kwam de zaak voor de rechtbank. Albert Heijn verklaarde klantvriendelijke winkels te willen nastreven en het systeem van Ageviewers daarmee in strijd te achten. Maar het systeem dat Albert Heijn nu hanteert voor leeftijdscontrole, kan aanleiding geven tot langdurige en soms hoog oplopende discussies bij de kassa. Dat is ook niet zo klantvriendelijk.

Verder vreest Albert Heijn dat Ageviewers op gespannen voet kan staan met de wet op de privacy, en daardoor wantrouwen bij de klant kan opwekken. Bij een proef in een C-1000 supermarkt twee jaar geleden, bleek de overgrote meerderheid van de klanten er geen enkel bezwaar tegen te hebben om met behulp van een webcam bekeken en op leeftijd geschat te worden. De vrees van Albert Heijn lijkt ons nogal overdreven. In de slijterijen waar het systeem geïnstalleerd is, heeft nauwelijks iemand ooit geprotesteerd. Mede op grond daarvan wordt het systeem aanbevolen door de Koninklijke Slijters Unie.

Het laatste argument van Albert Heijn was dat zij eenheid van presentatie voor al hun winkels nastreven, eenheid in uitstraling, klantvriendelijkheid en sfeer.

De rechter sprak als zijn oordeel uit dat Albert Heijn als franchisegever bevoegd is te beslissen over het systeem van leeftijdscontrole. Daarbij is Albert Heijn wel gebonden aan de eisen van redelijkheid en billijkheid. Verder mag Albert Heijn rekening houden met het ketenbelang om deze zaak uniform te willen regelen.

Albert Heijn mag dus doorgaan met het boycotten van een effectief systeem voor leeftijdscontrole. Wat inhoudt dat Albert Heijn mag doorgaan met de Nederlandse jeugd een kans te geven om zijn hersens te verzuipen. De volksgezondheid moet blijikbaar wijken voor commerciële belangen!

Dingeman Korf

ALCOHOLRECLAME IS
OVERWEGEND GERICHT OP
JONG-VOLWASSENEN

DATAMONITOR 2005

Fors drinken leidt tot ernstig geheugenverlies

Mannen die dagelijks meer dan drie glazen alcoholhoudende drank consumeren, riskeren ernstige geheugenschade op middelbare leeftijd. Aldus de uitkomst van een onderzoek door een team van het University College in Londen geleid door dr. Severine Sabia.

De onderzoekers volgden de ontwikkeling van 7153 proefpersonen (5054 mannen en 2099 vrouwen) gedurende een periode van 10 jaar. Bij de aanvang van het onderzoek bedroeg de gemiddelde leeftijd van de proefpersonen 56 jaar. Een leeftijd dus waarop bij sommigen de drempel bereikt wordt van storende achteruitgang van de hersenfuncties.

Bij de aanvang van het onderzoek maten de onderzoekers vier hersenfuncties van de proefpersonen. Te weten geheugen, logisch denkvermogen, concentratievermogen en reactievermogen. Tevens werd de proefpersonen gevraagd naar hun alcoholgebruik. Dezelfde tests werden afgenomen na vijf jaar en na tien jaar. Ook de vraag naar het alcoholgebruik werd daarbij opnieuw gesteld.

De niet-drinkers en de zeer lichte drinkers (minder dan gemiddeld anderhalf glas per dag) vertoonden na tien jaar een geringe achteruitgang van hun hersenfuncties. Bij de forse drinkers (meer dan 36 g alcohol per dag, ofwel meer dan drieëneenhalf glas), was de achteruitgang aanzienlijk. Bij de drinkers van tussenliggende hoeveelheden alcohol en bij degenen die in verloop van die tien jaar gestopt waren met drinken, lag de achteruitgang van de hersenfuncties tussen die van de zeer lichte drinkers en de zware drinkers.

De achteruitgang verliep bij mannen en vrouwen verschillend. Bij mannen vertoonde de geheugenfunctie de sterkste achteruitgang, gevolgd door het logisch denkvermogen. Bij vrouwen was de achteruitgang geringer en meer gespreid over de hersenfuncties.

De conclusie uit één en ander luidt dat fors drinken bij mannen leidt tot ernstig geheugenverlies rond het zestigste levensjaar. Op die leeftijd vertonen zowel de zeer lichte drinkers als de niet-drinkers nog uitsluitend de "normale" achteruitgang met de leeftijd. Bij vrouwen is het beeld meer dat van een versnelde algehele achteruitgang door alcohol.

Nieuwe leeftijdsgrens houvast voor ouders

In het kader van het alcoholmatigingsproject "Fris Valley" in de Gelderse vallei, zijn ruim 400 ouders van kinderen van 15, 16 en 17 jaar geïnterviewd. Driekwart van hen is positief over de nieuwe leeftijdsgrens van 18 jaar voor het kopen en bezitten van alcohol.

De enquête vond plaats onder ouders in de gemeenten Nijkerk, Scherpenzeel en Veenendaal. Zij bleken vrijwel allemaal (99,5%) te weten dat de nieuwe leeftijdsgrens voor alcohol bij 18 jaar ligt. Gevraagd naar het alcoholgebruik van hun kind, was er een groot verschil te zien naargelang de leeftijd van hun kind. Het antwoord "nooit of bijna nooit" gold voor 88 procent van de vijftienjarigen, voor 65,5 procent van de zestienjarigen en voor slechts 33 procent van de zeventienjarigen.

Over de effecten van alcohol op hun kinderen, waren de ouders minder goed geïnformeerd. Kans op hersenbeschadiging werd 257 keer genoemd. De andere risico's veel minder : verslaving werd 100 keer genoemd, losbandigheid 47 keer en comazuipen 30 keer. Bij ruim 400 deelnemende ouders nogal lage scores.

De ouders werd ook gevraagd wie er verantwoordelijk zijn voor de voorlichting aan jongeren en voor de naleving van de leeftijdsgrens. Ruim 94 procent noemde de ouders als verantwoordelijken. Ruim 52 procent noemde de jongeren zelf als medeverantwoordelijken. De school werd nog iets vaker genoemd dan de jongeren zelf, namelijk door ruim 60 procent. Hetzelfde gold voor de landelijke overheid met 58 procent. Daarnaast werden nog genoemd de gemeente, de kerk, de (sport)vereniging, vrienden, sociale media, de politie en de verkopers van drank.

Een lange lijst dus van medeverantwoordelijken. Deels verantwoordelijk voor de verkoop van drank (supermarkt, horeca, sportkantine), deels verantwoordelijk voor voorlichten en waarschuwen.

Positief over de nieuwe leeftijdsgrens is 74 procent van de ouders. Maar dan vooral positief in de zin van "goed dat de overheid die grens gesteld heeft". Want slechts 44 procent van de ouders trekt de conclusie dat zij regels moeten stellen aan hun kinderen. En die regel is lang niet altijd "tot je achttiende helemaal niet drinken".

De regel "tot 18 jaar helemaal niet drinken" werd door 106 ouderparen genoemd. Half zoveel ouders (50) noemden de regel "tot 16 jaar helemaal niet, en daarna met mate". En 23 ouders noemden "tot 16 jaar helemaal niet en daarna alleen bij bijzondere gelegenheden". De grens van 18 jaar wordt dus vooral gezien als een oriëntatiepunt en als een verplichting voor de verkopers van drank en de organisatoren van feesten.

De oude grens van 16 jaar is blijkbaar nog lang niet uit de belevingswereld van de ouders verdwenen. Dit feit, plus het feit dat 56 procent van deze ouders helemaal geen expliciete grens noemt aan zijn kinderen, bewijst dat er de komende jaren nog veel aan voorlichten en motiveren van de ouders moet worden gedaan.

Dingeman Korf

WEDEROM UITZONDERING VOOR ALCOHOL

Op de lijst van producten waarvoor Rusland een invoerstop afkondigde als antwoord op de Europese sancties, is één product opvallend afwezig : alcohol.

Als antwoord op de Europese sancties, kondigde Rusland op 7 augustus een importverbod af voor een lange lijst van voedingsmiddelen. Het importverbod geldt voor Europese groente en fruit, zuivelproducten (vooral melkpoeder en kaas), vis en vlees.

In 2013 exporteerde de Nederlandse voedingsmiddelenindustrie voor 590 miljoen euro naar Rusland.

Wie de lijst nauwkeurig bestudeert, zal één opvallend detail constateren : alcoholica vallen niet onder het importverbod. Met name bier en wijn komen nog ongehinderd Rusland binnen. Hebben de Deense, Duitse en Nederlandse brouwers effectief gelobbied ? Evenals de Franse en Italiaanse wijnbouwers ? Of wil Rusland door de uitzondering voor bier en wijn voorkomen dat er protesten van de eigen bevolking komen ?

Die laatste vraag zal wel altijd onbeantwoord blijven.

EEN ALCOHOLVRIJSE LEEFSTIJL HALVEERT DE KANS OP SLOKDARMKANKER

En dit...

... was een geval van alcoholische brandstichting. Het gebeurde afgelopen zomer in een nacht van maandag op dinsdag in Warfhuizen (Gr).

De 40-jarige vader had die avond nogal wat gedronken. Mogelijk als gevolg daarvan kreeg hij ruzie met zijn bij hem inwonende vriendin. De man ging daarbij door het lint, haalde een fles spiritus en goot die leeg in de huiskamer. Vervolgens stak hij de zaak in brand.

Gelukkig was de brandweer snel ter plaatse. De schade bleef beperkt tot een verbrand vloerkleed en wat brandplekken op het meubilair . . . . .

* * *

... was een geval van alcoholisch wangedrag op het water. Het gebeurde op een donderdagavond op de Gelderse IJssel nabij Zutphen.

Een 26-jarige dronken man voer met zijn waterscooter op volle snelheid

over de rivier. Hij kreeg de waterpolitie achter zich aan. Die kon hem echter niet inhalen. Toen de scooteraar dat in de gaten kreeg, keerde hij om en scheurde langs de politieboot. Daarbij de stoptekens negerend.

Bij Zutphen voer hij een haven in, en haalde de scooter uit het water om hem aan zijn auto te koppelen. Toen stonden er ineens politieagenten om hem heen. Hij moest mee naar het bureau. Daar werd dronkenschap geconstateerd. Hij kreeg bekeuringen wegens dronken varen en wegens overschrijding van de maximumsnelheid. Zijn dure watervoertuig moest hij inleveren. De rechter zal t.z.t. beslissen of hij het terug krijgt. Voorlopig is de rivier weer een beetje veiliger . . . . .

* * *

... was het geval van de gestrande automobilist op de A-35 die teveel alcohol had gedronken.

Het betrof een 27-jarige man uit Enschede en gebeurde in de nacht van vrijdag op zaterdag. De man had alcohol gedronken en was daardoor niet zo helder meer in zijn hoofd. Zodoende vergat hij tijdig te tanken. Daardoor kwam hij omstreeks 2 uur in de nacht ter hoogte van Borne tot stilstand.

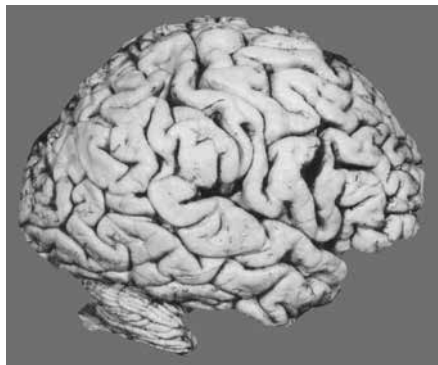
Om 2.15 uur kwam een surveillance-auto van de politie voorbij. Die stopte en constateerde : een aangeschoten automobilist en een geheel lege benzinetank. Zo gemakkelijk hadden zij nog nooit een dronken rijder aangehouden . . . . .

* * *

... was een stomdronken man met een beschermengel. Het gebeurde afgelopen zomer op een zaterdagavond in Lörrach in Duitsland.

Een 51-jarige man had die middag tot in de avond zwaar zitten pimpelen. Toen hij op weg naar huis ging, kon hij nauwelijks op zijn benen staan. Bij de spoorwegovergang besloot hij kruipend over te steken om niet te vallen. Dat trok de aandacht van een 44-jarige vrouw. Die trok hem van het spoor af, kort voordat een trein passeerde.

De man heeft zijn leven te danken aan die daadkrachtige vrouw. En mogelijk ook nog eens aan de politie. Want die bracht hem nadat de man een promillage van 5,14 had geblazen, met spoed naar een ontwenningsskliniek om ontgift te worden. Vanaf 3,5 promille kan alcohol namelijk dodelijk zijn. De man had dus een levensgevaarlijke veelheid alcohol in zijn lichaam . . . . .

Jong zwaar drinken risicofactor voor vroege dementie

De route naar dementie kan al vroeg in het leven beginnen. Aldus de uitkomst van een onderzoek door een werkgroep geleid door prof.dr. P.Nordström van de universiteit van Umea (Zweden).

Prof. Nordström en medewerkers onderzochten de levensloop van de Zweedse mannen die in de periode 1969 – 1979 in militaire dienst kwamen. Dat waren er ruim 497.000. Na een periode van gemiddeld 37 jaar, bleken 487 van hen te lijden aan vroege dementie. De gemiddelde leeftijd waarop de dementie werd geconstateerd was 54 jaar.

De patiënten leden aan verschillende vormen van dementie, 146 hadden Alzheimer, 92 vasculaire dementie, 69 alcoholische dementie, en 33 frontale hersendegeneratie. Bij de resterende 147 gevallen, kon de precieze aard van de dementie niet worden vastgesteld.

De onderzoekers konden uit de keuringsrapporten en de latere medische historie van de patiënten negen risicofactoren voor vroege dementie identificeren. De twee belangrijkste daarvan waren een lage score op de hersentest bij de keuring voor de dienst, en ernstige alcoholvergiftiging (met ziekenhuisbehandeling). Bij de hersentest van de keuring, wordt gekeken naar het kunnen interpreteren van geschreven instructies, het onthouden van woorden, ruimtelijk inzicht vanaf plaatjes of foto's, en probleemoplossend vermogen. Andere risicofactoren waren onder andere hoge bloeddruk, hersenbloeding, langdurig gebruik van antipsychose medicijnen en/of anti-depressiva, en dementie in de familie (erfelijk).

Bijna alle risicofactoren zijn te herleiden tot mogelijke kleine beschadigingen aan de hersenen. Een lage score bij de hersentest kan wijzen op eerdere lichte beschadigingen. Alcohol, medicijnen en hoge bloeddruk kunnen beschadigingen veroorzaken.

De huidige rage van binge-drinking onder jongeren, kan de Westerse wereld over 30 à 40 jaar opzadelen met een golf van patiënten met vroege dementie.

ALCOHOLRECLAME VIA DE TV, TIJDEN INPERKEN OF INHOUD AANPAKKEN ?

Eind oktober is in de Tweede Kamer gediscussieerd over de Drank- en Horecawet. Daarbij is een voorstel van J. Voordewind (CU) aan de orde gekomen dat vroeg om een verdere inperking van de toegestane uitzendtijden voor alcoholreclame via de TV.

Reclame is gericht op het bekend maken van een product bij het publiek en daardoor op het bevorderen van de verkoop ervan. Reclame voor eten en drinkwaren is daarbij niet alleen verkoop bevorderend maar ook consumptie bevorderend.

Reclame maken voor alcoholhoudende dranken betekent dus aanzetten tot het consumeren ervan. Dat is consumptiegedrag waaraan risico's zijn verbonden. Alcohol is een bijzonder product. Daarom is de verkoop ervan door de overheid gereguleerd met behulp van een speciale wet : de Drank- en Horecawet.

Over alcoholreclame schrijft de nota "Alcohol en Samenleving" uit 1986 van staatssecretaris Dees : "Wel is, mede uit een oogpunt van jeugdbescherming, een verbod op de meest indringende en minst informatieve verschijningsvormen, zoals radio- en televisiereclame voor alcoholhoudende dranken, aangewezen".

Een verbod op televisiereclame voor alcohol is er in Nederland nooit gekomen. Wel in twee andere Europese landen, Frankrijk en Zweden. In ons land is de alcoholreclame overgelaten aan zelfregulering door de betreffende industrie en handel. Dat heeft geresulteerd in de vrijwillige reclamecode voor alcoholhoudende dranken (1990).

Sinds 1990 is de reclamecode wegens gebleken tekortkomingen diverse malen aangepast. Tot een wezenlijke inperking van de mogelijkheden om reclame te maken voor drank heeft dit niet geleid. Met betrekking tot alcoholreclame voor de televisie is het standpunt altijd gebleven : toegestaan, mits. . . . Er zijn echter veel argumenten aan te voeren om van een systeem van "ja, mits . . ." over te stappen op een systeem van "nee, tenzij . . ." Een systeem dus dat uitgaat van een verbod, met enkele wel omschreven uitzonderingen.

Bij een systeem van "ja, mits . . ." gaan producenten en reclamemakers op zoek naar gaten in de regelgeving. Die zijn er altijd wel. En in principe is alles toegestaan wat voldoet aan het na het woordje mits gestelde. Bovendien kunnen zich nieuwe ontwikkelingen voordoen waar de regels niet op berekend zijn. Het kan dus een zaak worden van alsmaar opnieuw aanpassen. Bij een systeem van "nee, tenzij . . ." is het bij nieuwe ontwikkelingen altijd nee. Verder biedt dit systeem de mogelijkheid om de reclame inhoudelijk aan te pakken.

Met ingang van 2009 werd de nieuwe Mediawet van kracht. Die beperkte de toegestane tijdstippen van alcoholreclame tot de nachtelijke uren. Van 6.00 uur tot 21.00 uur werd alcoholreclame via de TV verboden.

Dat leidde tot extra veel alcoholreclame direct na 21.00 uur. De jongste kijkers kregen geen alcoholreclame meer te zien, maar de iets oudere zoveel te meer. Het resultaat was niet helemaal wat verwacht was.

Tweede Kamerlid J. Voordewind (CU) heeft nu voorgesteld om het aanvangstijdstip voor alcoholreclame op 23.00 uur te stellen. "Het promoten van geluk in combinatie met alcohol, moet ver weg gehouden worden van kinderen en jongeren" is zijn argumentatie. Volgens schrijver dezes moet het promoten van geluk in combinatie met alcohol, niet alleen ver weg gehouden worden van kinderen en jongeren, maar ook van kwetsbaren en beschadigden in de samenleving. En die zetten niet allemaal om 23.00 uur de televisie uit !

Bescherming van de kwetsbaren wordt het meest efficiënt bereikt door de reclame inhoudelijk aan te pakken. Daarvoor is een systeem "nee, tenzij . . ." uitermate geschikt. Verzakelijken van de reclame maakt de reclame veel minder verleidelijk. Uitsluitend zakelijk-informatieve boodschappen toestaan. Geen toneelstukjes meer van aantrekkelijke situaties of aantrekkelijke gezelschappen. Alleen nog maar informatie geven over zaken als alcoholgehalte, calorieën, prijs, grondstoffen, verkooppunten. Uitsluitend tonen van fles, glas, etiket, logo of naam producent. Dan is de misleiding er uit.

Minder bezoek, maar meer zinvolle discussies

VERSLAG BEGUNSTIGERSDAG 2014 STICHTING ANGOB

GRATIS FEESTVREUGDE IS DOOR
DE CONSUMPTIEMAATSCHAPPIJ IN
DE AAFVALBAK GEGOOID

Dit jaar hield Stichting ANGOB haar begunstigersbijeenkomst, de zevende alweer, op de derde zaterdag van september. Een datum die inmiddels traditie begint te worden, na de vakanties en vòòr de herfst, een week na de open monumentendag.

Het traditionele fraaie herfstweer liet deze keer op zich wachten. De dag begon in sommige delen van ons land met dichte mist. Dat leidde tot enkele afzeggingen door aangemelde bezoekers die het onverantwoord vonden om te gaan rijden.

Verder hadden zowel secretaris als voorzitter een aantal berichten van verhindering ontvangen van bezoekers van voorgaande jaren. Dit betrof zowel aangemelde als niet-aangemelde begunstigers. Door dat alles kwam slechts een twaalfstal bezoekers opdagen. Dat verhinderde echter niet dat er 's middags een geanimeerde en zinvolle discussie losbarstte.

Stichting ANGOB in 2013

In 2013 stuurde onze Stichting zesmaal een persbericht uit. De onderwerpen waren: terugblik op het alcoholbeleid in 2012 (nieuwjaarsrede), ongeldigheid van de argumenten tegen de voorgestelde accijnsverhoging, verbetering van de naleving van de leeftijdsgrens, voorstel voor een bodemprijs per eenheid alcohol, verhoging leeftijdsgrens slechts eerste stap, en het decemberdilemma "bezinning of beneveling". Verschillende dag- en weekbladen publiceerden (zeer) korte berichtjes die op onze persberichten gebaseerd waren.

Ons blad de G O verscheen zesmaal, telkens tegen het midden van de oneven maanden. De omvang bedroeg 8 pagina's per nummer. In totaal dus 48 pagina's nieuws en commentaren op ons werkgebied. Mede dankzij de inzenders van krantenknipsels, konden wij in 2013 weer aandacht schenken aan een grote veelheid van onderwerpen rondom alcohol en softdrugs. Dank daarvoor! Onvrede over de afhandeling van enkele klachten, leidde er toe dat wij de overeenkomst met de drukker per 31 december opzegden.

Onze website werd aangevuld met de nieuw verschenen publicaties. Het bezoek aan de site nam licht toe (met circa 5 procent).

Het Spoeck draaide in 2013 voor het tweede seizoen onder de nieuwe beheerder. Met het wegwerken van achterstallig onderhoud werd flinke vooruitgang geboekt. De activiteiten voor de gasten vielen zeer in de smaak. Financieel was er nog een verlies, maar aanzienlijk minder dan in 2012. We zijn op de goede weg. Met dank aan de vele vrijwilligers die hun steentje daaraan hebben bijgedragen.

Alcohol in de samenleving in 2013

In 2013 viel het definitieve besluit van het parlement om de leeftijdsgrens voor bier en wijn te verhogen en gelijk te trekken met die voor sterke drank. Een gelijkschakeling waar de ANGOB sinds zijn oprichting in 1897 op heeft aangedrongen, en die door minister Borst al was voorgesteld. Zowel vòòr als na het besluit was er veel discussie over in de media.

Ook waren er veel publicaties in de media over onvoldoende handhaving van de leeftijdsgrens, over verslaafde artsen, en over het alcoholslot. Over dit laatste besliste de Hoge Raad dat ook beroepschaffeurs tot het slot veroordeeld mogen worden. Daarnaast berichtten de media veel over "zuipketen", over een nieuw geneesmiddel tegen verslaving (selincro), over de toename van kanker door alcohol en over bier bij de benzinepomp.

Ervaringen van de nieuwe beheerder

Aangekondigd stond dat vervolgens beheerder Ton van der Gaag een praatje zou houden over zijn ervaringen in de eerste twee jaar van zijn beheerderschap. Zijn praatje bleek echter veel meer te omvatten, namelijk enerzijds een persoonlijk relaas en anderzijds een toekomstvisie.

Het persoonlijke deel van zijn praatje handelde over zijn kennismaking met de georganiseerde geheelonthouding. Dat had uiteindelijk geresulteerd in zijn besluit om ook persoonlijk voortaan alcoholvrij te gaan leven. Dit mede om redenen van geloofwaardigheid als beheerder van een alcoholvrije camping.

Voor de toekomst zag hij goede mogelijkheden voor het Spoeck. Niet alleen als alcoholvrije camping, maar ook als centrum voor het uitdragen van een alcoholvrije leefstijl. De toenemende aandacht onder de bevolking voor gezonder consumeren zou ook leiden tot meer aandacht en waardering voor een alcoholvrije leefstijl.

Na de uitstekend verzorgde lunch was er gelegenheid voor het maken van opmerkingen en het stellen van vragen. Door één van de aanwezigen

werd kritiek geuit op het feit dat er slechts drie van de zeven bestuursleden aanwezig waren. En dat terwijl de datum al een half jaar bekend was. De secretaris herhaalde wat hij bij de aanvang ook al gemeld had, namelijk dat Wil Matla door ziekte niet in staat was om te komen. De anderen hadden voor hen doorslaggevende redenen of verplichtingen elders.

Vervolgens barstte een discussie los over de redenen om te kiezen voor een alcoholvrije leefstijl. Ton had die leefstijl geschetst als een uitvloeisel van het gezonder willen consumeren. Eén van de bezoekers zag het Christendom, en dan speciaal het protestantisme als een inspiratiebron. De NCGOV was in 1881 de eerste geheelonthoudersvereniging van ons land. Kernbegrippen zijn hier medemenselijkheid en solidariteit. Anno 2014 vinden wij dat nog bij het Leger des Heils, terwijl in de Christen Unie een kritische houding tegenover alcohol heerst.

Een andere bezoeker zag een alcoholvrije leefstijl vooral als een voorwaarde voor maximale ontplooiing van de mens. Een voortzetting van de oude AJC-gedachte dat alcohol een belemmering vormde voor de emancipatie van de arbeider. Nu is hersenbeschadiging door comazuipen de belemmering voor carrière en persoonlijke ontplooiing.

In de discussie passeerden nog diverse andere motieven de revue, zoals principiële afwijzing van de roes als verlagend van de menselijke waardigheid. Of alcoholverslaving bij één van de ouders. (toegevoegd kunnen o.a. nog worden Humanisme en Boeddhisme als inspiratiebronnen voor medemenselijkheid en solidariteit, botsend met de alcoholindustrie).

Kortom een zeer levendige, tamelijk diepgravende en memorabele discussie.

IN- EN INTRIEST

Tijdens de Rodernacht van afgelopen september, is een meisje van 13 jaar in coma geraakt door alcoholgebruik. Zij is per ambulance overgebracht naar het ziekenhuis in Drachten.

De Rodernacht werd dit jaar bijzonder goed bezocht. Wat vooral opviel, was het grote aantal jongeren. Er werd ook flink gedronken, vooral door die jongeren. De medewerkers van de EHBO moesten opvallend veel dronken minderjarigen verzorgen. Volgens een medewerker ging het vooral om meisjes tussen 12 en 15 jaar. Volgens een ander had er zelfs een jongetje van 8 jaar met een glas bier rondgelopen.

Als je het voorgaande leest, dan vraag je je af of de komst van extra veel minderjarigen naar Roden niet veroorzaakt is doordat zij wisten dat er in die nacht gemakkelijk aan de drank te komen was voor minderjarigen. Wie verstrekke die drank? Daar mag wel eens een onderzoek naar worden ingesteld.

En wat betekent dit voor de toekomst van het meisje? Valt zij één of twee schoolniveaus naar beneden. Dan heeft zij levenslang!

Verschijsing G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 15 januari 2015 gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 23 december bij de redacteur.

SAB-prijs 2014

Dit jaar looft Stichting SAB een prijs uit voor een origineel en vernieuwend bewustwordingsproject met betrekking tot alcohol, speciaal gericht op de problematiek onder ouderen.

De uitreiking van de prijs zal plaatsvinden op een discussiedag van ZON-MW op donderdag 20 november. Prof.dr. R. Oude Voshaar, hoogleraar ouderenpsychiatrie UMC Groningen zal een lezing houden over alcohol en ouderen. Hij is van mening dat er onvoldoende aandacht is voor de problematiek en voor de vroegtijdige signalering ervan.

De bijeenkomst vangt aan om 12.15 uur, Laan van Nieuw Oost-Indië 300 in Den Haag. Nadere inlichtingen/aanmeldingen bij mevr. I. Dol, tel. 070 – 34 95 192.

NIEUWJAARSBIJEENKOMST STICHTING ANGOB 2015

Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk, wordt de Nieuwjaarsbijeenkomst gehouden op een zaterdag. En wel op zaterdag 10 januari 2015. Vanaf 13.30 uur zijn begunstigers van Stichting ANGOB, vaste gasten van het Spook, en eventuele genodigden of belangstellenden welkom op Alcoholvrije Camping 't Spook, Spookweg 55 te Beekbergen.

Evenals vorig jaar is er geen speciaal programma gepland. Hoofdmoot voor de middag is de wederzijdse uitwisseling van nieuwjaarswensen en een gezellig samenzijn. Verder zullen de beheerder van de camping en de voorzitter van de Stichting elk kort iets zeggen.

Indien zich de dagen voor 10 januari sneeuw of ijzel heeft voorgedaan, kan men de beheerder vragen naar de bereikbaarheid van het Spook, tel. 06 – 10 – 93 67 89.

IN MEMORIAM

Aaffien Schwarts – de Vries

Op 19 september overleed te Oosterwolde Aaf Schwarts, op de leeftijd van 94 jaar. Jarenlang was Aaf een vaste bezoeker van de jaarvergadering van de ANGOB. Veel spreken deed zij daar niet, maar wat zij zei was goed overdacht. Toen haar man Klaas nog leefde, liet zij het spreken liefst aan hem over. Klaas kwam dan ook op een gegeven moment in het hoofdbestuur, waar hij de administratie van de G O onder zijn beheer kreeg.

Na het overlijden van haar man, bleef Aaf nog lang ANGOB-bijeenkomsten bezoeken. Wij zijn haar dankbaar voor haar trouw en toewijding gedurende een zo lange reeks van jaren, en bewaren goede herinneringen aan haar. Wij wensen de nabestaanden sterkte.

DE KERN VAN HET ALCOHOLPROBLEEM LIGT NIET IN HET SCHADELIJKE EFFECT VAN ALCOHOL OP LEVER, ALVLEESKLIER OF BLOEDDRUK, MAAR IN HET ROESVERWEKKENDE EN POTENTIEEL VERSLAVENDE KARAKTER VAN ALCOHOL

GRATIS WATER VOORTAAN VERPLICHT

Gemeente Amsterdam verleent sinds eind augustus alleen nog vergunningen voor festivals wanneer de bezoekers hun waterflesjes gratis mogen bijvullen met leidingwater. Die voorwaarde is eind augustus van kracht geworden.

In juni waren er veel klachten over het festival Amsterdam Open Air. Bezoekers klaagden op Facebook dat bewakers hadden geprobeerd te verhinderen dat festivalbezoekers hun waterflesjes navulden met leidingwater. En dat bij een brandende zon op een terrein waar nauwelijks schaduw te vinden was.

De klachten over Amsterdam Open Air leidden tot een hausse aan bevestigende meldingen van andere bezoekers, maar ook van bezoekers van andere festivals die soortgelijke ervaringen hadden opgedaan. Op veel plaatsen waren beveiligers actief opgetreden om te voorkomen dat bezoekers water zouden tappen uit de kranen.

De gemeente handelde snel om aan die ongewenste toestand een einde te maken. Het aantal inspecties werd meteen uitgebreid. En tegen eind augustus schreef het college van B & W aan de gemeenteraad dat voortaan organisatoren van festivals alleen nog een vergunning zouden krijgen wanneer zij toezegden dat de bezoekers hun flesjes en bekertjes kosteloos mogen vullen met leidingwater.

Officieel moet op (openlucht)festivals één watertappunt aanwezig zijn per 150 gelijktijdig aanwezige bezoekers. De bezoekers moeten namelijk beschermd worden tegen uitdroging en uitputting. Op die bepaling werd tot eind augustus niet gecontroleerd. Sindsdien echter intensief.

Longartsen klagen Staat aan om gewillig oor voor tabaklobby

STAAT GEEFT COMMERCIE VOOR-RANG BOVEN GEZONDHEID

De Stichting Rookpreventie Jeugd (SRJ) heeft de Nederlandse Staat aangeklaagd wegens bestaande relaties met de tabaksindustrie. Dat is strijdig met het door Nederland ondertekende internationale anti-rookverdrag van de WHO.

Het internationale anti-rookverdrag (Framework Convention on Tobacco Control) van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) is ondertekend door 179 landen, waaronder Nederland. Die landen hebben daarmee de verplichting op zich genomen ervoor te zorgen dat de tabaksindustrie geen invloed kan uitoefenen op het rookontmoedigingsbeleid dat men voert. Nederland houdt zich daar volgens de SRJ echter in het geheel niet aan.

Stichting Rookpreventie Jeugd toont aan dat Nederland zich niet alleen onttrekt aan de op zich genomen verplichting, maar de tabaksindustrie zelfs uitnodigt om haar standpunten in te brengen bij het ontwikkelen van het beleid.

Grote aanjagers van genoemde stichting zijn de longartsen Wanda de Kanter en Pauline Dekker. Zij zijn tot de opzienbarende aanpak van een klacht bij de rechterlijke macht overgegaan, omdat de tabaksindustrie huns inziens achter de schermen teveel invloed heeft op het beleid.

De stichting wijst er op dat in Nederland jaarlijks circa 20.000 mensen voortijdig sterven als gevolg van het roken. Wereldwijd zijn dat er ongeveer zes miljoen.

De aanklacht van Stichting Rookpreventie Jeugd heeft zijdelings steun gekregen van de Hoge Raad. Die heeft op 10 oktober jl. geconstateerd dat de vrijstelling van het rookverbod die de regering had verleend voor kleine café's, ongeldig is. Ook op dit punt handelt de regering dus te toegeeflijk tegenover de tabaksindustrie.

Bij alcohol vergelijkbare situatie

De aantasting van de gezondheid door alcohol en die door tabak, zijn van vergelijkbare grootte. Wereldwijd ligt het aantal tabaksdoden ongeveer 30 procent hoger dan het aantal alcoholdoden. Beide maken jaarlijks miljoenen slachtoffers.

Ook voor de aanpak van alcohol heeft de WHO de regeringen aanbevolen de betreffende industrie en handel geen invloed op de beleidsontwikkeling te geven. Die aanbeveling dateert

al van 2001. En in de Statement of Concern van 2013 worden de regeringen er nogmaals aan herinnerd. In dat laatste jaar schrijft de voorzitter van de WHO, dr. Chan letterlijk: "In the view of WHO, the alcohol industry has no role in the formulation of alcohol policies, which must be protected from distortion by commercial or vested interests".

Consumentenrecht en economische belangen botsen VERMELD AANTAL CALORIEËN OP DRANK

Momenteel wordt alcoholhoudende drank in de Europese wetgeving vrijgesteld van de normale voedingswaarde-etikettering. Dit ondanks het door de Europese Unie erkende recht van burgers op informatie over wat zij consumeren.

De eerste Europese etiketteringsregels met betrekking tot voedingswaarde, waren oorspronkelijk bedoeld voor alle consumptieartikelen. De lobby van de alcoholbranche bleek destijds al meer invloed op de Europese Commissie en op het Europe Parlement te hebben dan de gezondheidsautoriteiten. En dus kregen alcoholhoudende dranken in 2011 een uitzonderingspositie.

Volgend jaar worden nieuwe Europese regels van kracht voor de etikettering van levensmiddelen. In de voorstellen daarvoor wordt aan alcoholhoudende dranken nog steeds een uitzonderingspositie verleend. De Britse Europarlementariër Glenis Willmott heeft daar een jaar geleden al tegen geprotesteerd, en gevraagd de nieuwe regels gelijkmatig van toepassing te laten zijn op alcoholhoudende en alcoholvrije consumptieartikelen. Hij verklaarde dat er geen enkel steekhoudend argument was waarom alcohol in dit opzicht anders behandeld zou moeten worden dan andere consumptieartikelen.

Inmiddels is in Engeland door de Royal Society for Public Health (RSPH) een kleine enquête onder 2.117 volwassenen gehouden. Daarin werd onder andere gevraagd of zij wisten hoeveel calorieën in hun diverse drankjes zaten. Ongeveer 90 procent van de ondervraagden had daar geen flauw idee van. Gevraagd naar een schatting, noemden zij bijna altijd een te laag getal. Ook degenen die het wel meenden te weten, noemden in meerderheid een te laag getal. Tweederde van de ondervraagden zei het toe te juichen als het aantal calorieën ook bij alcoholhoudende dranken op de verpakking of de etiketten vermeld zou worden.

WEES AARDIG VOOR ROKERS

IEDERE SIGARET KAN HUN LAATSTE ZIJN!

Tegenover de aanbeveling van de WHO voor het alcoholbeleid, handelt de Nederlandse Staat hetzelfde als tegenover de aanbevelingen voor het tabaksbeleid. Ook met betrekking tot alcohol nodigt de Nederlandse Staat de betreffende industrie uit om haar standpunten in te brengen bij het ontwikkelen van het beleid.

Wordt het geen tijd om de Nederlandse Staat aan te klagen wegens te grote invloed van de alcohollobby op het alcoholbeleid?

Dingeman Korf

Shirley Cramer, voorzitter RSPH

Shirley Cramer, voorzitter van de RSPH, noemde de vrijstelling van de informatieplicht voor alcohol in een interview voor de BBC zeer verontrustend. Het publiek wordt straks uitgebreid geïnformeerd over calorieën, vitaminen en mineralen in vruchtensappen, frisdranken en mineraalwaters, maar niet over die in alcoholhoudende dranken. Zij noemde dit onaanvaardbaar. Hierdoor kan de consument tot verkeerde keuzes worden gebracht.

Zij is van mening dat informatie over de voedingswaarde van alcoholhoudende drank vermeld dient te worden op de etiketten. Volgens haar zal dit een forse bijdrage leveren aan de strijd tegen overgewicht (volksziekte nummer één) en tegelijk het alcoholgebruik verminderen. Zij heeft een beroep gedaan op het Europe Parlement om niet toe te geven aan de druk van de alcohollobby, en te kiezen voor gezondheid boven commercie. In het uiterste geval zou Engeland dit voor het eigen grondgebied moeten invoeren.